

Dobrišinih 120 godina

Ima tome dosta godina, nekih dvadesetak, kako sam obećao, nažalost pred svjedocima, da ću nacrtati portret Dobriše Cesarića i to ne mali, ne na A4 ili A3 formatu, na kojemu inače radim, bolje rečeno crtam. Ne, bit će to veći format, najmanje plakatni, dakle A1 ili čak A0. Prolazile su godine, nije da nisam, s vremena na vrijeme, pomišljao na to obećanje, čak sam imao i neke zanimljive zamisli kako bi to trebalo izgledati, ali vremenom sam, htio ne htio, taj poduhvat stavio na čekanje.

'Ko čeka taj dočeka!', kaže stara dječja izreka i doista, prošle godine, nakon dužeg vremena, počeo sam svakodnevno crtati. Kad sam se dobro uhodao i uhvatio dobar vjetar, prisjetio sam se davnog obećanja i pomislio da je pravi trenutak da prionem poslu i, da ne bude obećanje ludom radovanje, krenuo sam s ilustriranjem Cesarićeve poezije. Dobro, ali što je s portretom, zar nije o tome bila riječ? Dakako, istina je, ali kao kompenzaciju za toliko odgađanje odlučio sam uraditi ne jedan crtež, nego najmanje osam, doduše na A4 formatu (21cm x 29,7 cm), na kojemu najradije crtam što je otprilike, kad se spoji tih osam crteža, onaj veliki, plakatni format. I tako, malo po malo, kako je vrijeme odmicalo, tih zamišljenih osam crteža preraslo je u deset, pa u dvadeset i na kraju nekih pedesetak što je naveliko nadmašilo onih osam, a bogme i onaj famozni, davno obećani portret. A nacrtao sam na koncu i portret, doduše manji, bez Cesarićeve lirike (svaki crtež ima i dio teksta odgovarajuće pjesme) nego samo s njegovim generalijama koje su za nas Osječane jako važne.

Vjerujem da mnogi Osječani znaju da je Dobriša Cesarić, rođen 10. siječnja 1902. u Požegi, bio naš sugrađanin od 1905. do 1916., dakle od svoje treće do četrnaeste godine života. Što se mene tiče, to su jako važne godine u životu za svakog od nas pa tako i za našeg Dobrišu. Eto, dva su jaka razloga, ne računajući obećanje, zašto sam krenuo ilustrirati Dobrišinu poeziju: prvo, on je bio naš sugrađanin i drugo, ne manje važno, radim u školi koja nosi njegovo ime. Postoji i treći razlog. Dobriša je vrhunski pjesnik i vjerojatno najpopularniji poeta u Hrvata. Nije nam postao mrzak iako su sve nas, učenike osnovnih škola, „tjerali“ učiti njegove pjesme jer kao što je znano, uz mnoge druge i on je obvezna literatura iz udžbenika. Malo tko ne zna za: Voćku poslije kiše, Slap, Povratak (Ko zna, ah niko ništa ne zna, krhko je znanje...), Vagonaše (Alkohol ubija ...znamo, o znamo, znamo da alkohol škodi, no rakije, rakije, rakije amo, jer utjehe nema u vodi) i Tiho, o tiho govori mi jesen. Stihovi tih pjesama su, sa stranica udžbenika i zbirki njegove poezije, ušli u svakodnevni govor, gotovo

kao poštapalice. Pjesma Balada iz predgrađa koju je uglazbio Hrvoje Hegedušić odavno je evergreen.

Osnovna ideja i pristup ili zahtjev koji sam sebi postavio pri ilustriranju Cesarićeve poezije bio je da u svakom crtežu mora biti manje ili više vidljiv i autor teksta, njegov lik, uglavnom je to bio taj famozni portret koji me očigledno nije prestao proganjati. Svaki autor je ugrađen u djelo koje je stvorio i na taj način sam htio istaknuti da je Dobriša kao stvaralac neodvojiv od svog djela. Osobito stoga što poezija da bi bila dojmljiva, takoreći živa, mora biti proživljena, dakle, dio autorova iskustva. Ilustriranje pjesama se odvijalo spontano, one su na neki način birale mene. Kad bi pročitao tekst pjesme to bi potaklo nastajanje odgovarajuće ideje (slike) koja bi ponekad odmah bila jasna, a katkad sam, što je bilo češće, imao samo obrise koje bih skiciranjem upotpunio i doradio. Najčešće bih ilustrirao poneki stih koji se nametnuo kao najupečatljiviji za cijelu pjesmu. Neke pjesme sam ilustrirao sa dva crteža, zanimljivo da su to one kraće (Voćka poslije kiše, Tiho, o tiho, govori mi jesen, O sati sumnje, sati bola), a od dužih - čuvena poema, meni najdraža, Povratak.

Kako se 2022. godine navršava 120 godina od rođenja Dobriše Cesarića ta je zgodna koincidencija postala četvrti razlog da se ilustrira lik pjesnika koji je proveo djetinjstvo u našem i njegovom gradu, ukupno jedanaest godina.

Nacrtao sam ukupno pedesetak crteža, četrdeset crno bijelih i deset u boji u tehnici akvarela. Nekoliko crno bijelih crteža „začinio“ sam s malo boje, što mi se dopalo pa sam ponukan time ponovo nacrtao deset crteža, prethodno crno-bijelih i tako je nastao i „obojani“ Cesarić.

Vjerujem da sam više nego u potpunosti ispunio obećanje dano prije dvadesetak godina oslikavši ne samo jedan poveći crtež Cesarića, već pedesetak manjih i na taj način dao svoj obol velikanu hrvatske poezije.

Branko Barač